

Jari Hyvärinen
pelastusjohtaja
0440-773100

14.12.2017

15100 LAHTI

Mannerheiminkatu 24
Fax (03) 8773 211

Puhelin (03) 8773 100

Sisäministeriö, kirjaamo
kirjaamo@intermin.fi
sari.mustila@intermin.fi

PL 26, 00023 VALTIONEUVOSTO

HE luonnos laiksi pelastuslain muuttamisesta
SM17190871, SMDno-2016-1495

**PÄIJÄT-HÄMEEN PELASTUSLAITOKSEN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN
ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE PELASTUSLAIN MUUTTAMISESTA SEKÄ ERÄIDEN MUIDEN
LAKIEN MUUTTAMISESTA**

Pyydettyinä lausuntonaan Päijät- Hämeen pelastuslaitos esittää seuraavaa:

Yleistä

Pelastuslakia on tarkoitus muuttaa niin, että siihen tehtäisiin maakuntien perustamista koskevasta lainsäädännöstä, maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvonta-tehtävien uudelleenorganisointia koskevasta lainsäädännöstä sekä valtioneuvoston asetuksen valtioneuvoston ohjesäännön muuttamisesta johtuvat muutokset pelastuslakiin. Lisäksi lakia on tarkoitus täsmentää siten, että esimerkiksi öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaa, pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamista, paloilmoittimien aiheuttamista erheellisistä ilmoituksista perittäviä maksuja, pelastustoimen sivutoimisen henkilöstön ja sopimushenkilöstön koulutusta sekä väestönsuojien rakentamista ja väestönsuojeluun liittyvien säännösten systematiikkaa selkeytettäisiin.

Yksityiskohtaiset huomiot:

1 § Lain tavoite

Lain tavoitteen tarkentaminen esitettyyn muotoon on perusteltu.

2 § Lain soveltamisala

Lain soveltamisalaa koskevan 2 § 2. momentin 1. kohdassa todetaan pelastustoimen viranomais-ten tehtävästä ohjata, neuvoa, valistaa ja valvoa. Pelastuslaitokset ovat jo vuosia esittäneet termin valistaa korvaamista pelastuslaitoksissa sekä laajasti muussa yhteiskunnassa käytössä olevaan termiin turvallisuusviestintä. Samalla voidaan selkeyttää epäselväksi jääneitä ohjauksen, neuvonnan ja turvallisuusviestinnän määritelmällisiä sisältöjä.

Jari Hyvärinen
pelastusjohtaja
0440-773100

14.12.2017

15100 LAHTI

Mannerheiminkatu 24
Fax (03) 8773 211

Puhelin (03) 8773 100

6 § Avotulen teko

Ruohikkopalovaroituksesta säättäminen metsäpalovaroitusta vastaavalla tavalla on perusteltu.

27 § Maakunnan pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtävät

Luonnoksen mukaan kumottavaksi suunniteltu pelastuslaitoksen tuki kuntien valmiussuunnitteluun ei vastaa maakuntalain 142 § maakunnalle esitettyä tehtävää, sillä yhteisen varautumisen osa-alueelle ei ole määritetty kuuluvan maakunnan tukea yksittäiselle kunnalle. Mikäli lainsäätäjän mielestä maakunta voi kuitenkin päättää, että tehtävä osoitetaan käytännössä edelleen pelastuslaitokselle, tulisi asiasta tehdä tämän sisältöinen pykälä pelastuslakiin. Kirjaukseksi muutokseksi pelastuslaitos esittää seuraavaa: *Maakunta voi tukea kuntien valmiussuunnittelua, jos kunta ja maakunta näin sopivat.*

27 § Esitetään lisäksi muutettavaksi siten, että pelastuslaitos osallistuisi lain 38 §:ssä tarkoitettuun pelastustoimeen kuuluvan ulkomaille annettavan avun ja pelastustoimeen kuuluvan kansainvälisen avun vastaanottamisen edellyttämään valmiuden ylläpitoon. Maakunnallisessa pelastustoimen järjestelmässä kansainvälisen valmiuden ylläpidon toteuttaminen on todennäköisesti järjestettävissä tehokkaammin kuin kunnallisessa järjestelmässä, mutta valmiuden ylläpito edellyttää *nykyjärjestelmää vastaavalla tavalla erillisrahoituksen* sekä toiminnan periaatteista sopimisen maakunnan ja sisäministeriön välillä.

33 § Hälytysohje

33 § 2. mom. esitetään muutettavaksi siten, että aiempi viittaus periaatteeseen käyttää lähimpää tarkoituksenmukaista yksikköä muutettaisiin muotoon käyttää tarkoituksenmukaista yksikköä. Tarkoituksena muutoksella on korostaa, että tarkoituksenmukaisin yksikkö ei välttämättä olisi aina nopein tai lähin yksikkö vaan tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa voitaisiin kiinnittää huomiota henkilöstön ammattitaitoon, erityiseen kalustoon ja osaamiseen sekä pelastustoiminnan kustannuksiin, kun se ei oleellisesti viivytä avun saantia. *Peruste on täysin hyväksyttävissä ja vastaa nykyisiä yksiköiden hälyttämisen periaatteita, mutta silti aiemman muotoilun (lähimpään tarkoituksenmukaiseen yksikköön) muuttaminen ei tule täysin perustelluksi.* On selvää, että myös maakunnallisessa pelastustoimessa yksiköt kootaan riippumatta hallinnollisista rajoista vastaavalla tavalla, kuin nykyjärjestelmässä.

57 § Pelastustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimukset

Pelastuslaitos esittää harkittavaksi esitettyjen muutosten lisäksi pykälän edelleen täsmentämistä siten, että pelastustoimintaan osallistuvalla pelastuslaitoksen päätoimista miehistöä, alipäällystöä ja päällystöä koskevan pelastusalan tutkintovaatimuksen lisäksi myös muuta henkilöstöä koskevalla osaamisvaatimuksella. Esitetyn 57.2 §:n mukaisesti pelastustoimintaan osallistuvalla sivutoimiselta ja sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalta henkilöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen koulutus. Pelastuslaitos esittää, että ko. pykälä laajennettaisiin siten, että se mahdollistaa myös edellä mainitun muun päätoimisen henkilöstön osallistumisen pelastustoimintaan. 57.2 §:n olisi mahdollista muuttaa siten, että pelastustoimintaan

Jari Hyvärinen
pelastusjohtaja
0440-773100

14.12.2017

15100 LAHTI

Mannerheiminkatu 24
Fax (03) 8773 211

Puhelin (03) 8773 100

osallistuvalla pelastuslaitoksen muulta henkilöstöltä, sivutoimiselta ja sopimuspalokuntaan ja muuhun sopimuksen tehneeseen yhteisöön kuuluvalta henkilöltä vaaditaan Pelastusopiston opetussuunnitelman mukainen ja tehtävän edellyttämä koulutus. Tällä muutoksella mahdollistettaisiin moniammatillisten työparien muodostamien yksiköiden toimiminen pelastustoimen tehtävissä tehtävämukaisilla ja varmistettavissa olevilla osaamisvaatimuksilla.

64 § Pelastustoimen viranimaisten varautuminen väestönsuojeluun

Voimassa olevan pelastuslain 64 §:n 1 mom. esitetään muutettavaksi siten, että varautumisvelvollisuus koskisi evakuointien sijaan *valmiuslain 121 §:ssä* säädettyä väestön siirtämistä. *Tarkennus on tarpeen*, koska termi evakuointi ei sellaisenaan ole riittävän yksiselitteinen ja saattaa sekoittaa esimerkiksi tämän lain 36 §:ssä säädettyyn suojaväistöön, puolustustilalain (1092/1991) nojalla sotilasviranomaisen määräyksellä suoritettavaan väestönsiirtoon tai poliisilain (872/2011) nojalla poliisimiehen määräämään paikan tai alueen tyhjennykseen.

96§ Eräiden suoritteiden maksullisuus

Tekstiä tulisi täsmentää niin, että myös muut kuin laitteen vikaantumisesta johtuneet syyt ovat erheellisiä paloilmoituksia, on perusteltu.

Väestönsuojat

Pelastuslaitos esittävää tarkennuksia väestönsuojien rakentamista koskevaan kahteen pykäläesitykseen;

71 § Väestönsuojan rakentamisvelvollisuus uudisrakentamisen yhteydessä

Luonnoksessa esitetään, että rakennusluvan myöntävä viranomainen voi sallia yhteisen väestönsuojan rakennettavaksi myöhemminkin kuin viiden vuoden kuluessa ensimmäisen rakennuksen osittaisesta loppukatselmuksesta, jos siihen on perusteltu syy eikä poikkeuksen tekeminen olennaisesti heikennä suojautumismahdollisuuksia. Pelastuslaitoksen mielestä tulisi määritellä tarkemmin, mitä seikkoja perustellun syyn piriin kuuluisi.

75§ Helpotusten myöntäminen

Helpotusten myöntämisestä koskien luonnoksessa esitetään, että rakennusluvan myöntävä viranomainen voi kunnan hakemuksesta asianomaista pelastusviranomaista kuultuaan myöntää vapautuksen väestönsuojien rakentamisesta tietyllä alueella, jos siellä arvioidaan olevan ennestään riittävä määrä suojapaikkoja.

Pelastuslaitos esittää, ettei säädöstasolla tulisi jättää päätöksenteon perusteeksi sisällöltään tarkasti määrittämätöntä arviointia, jonka perusteella helpotus voitaisiin myöntää.

Molemmat edellä mainituista säädöskohdista ovat esitettyssä muodossa omiaan tuottamaan ongelmia sekä päätöksentekijälle että asiasta lausuville tahoille.

Jari Hyvärinen
pelastusjohtaja
0440-773100

14.12.2017

15100 LAHTI

Mannerheiminkatu 24
Fax (03) 8773 211

Puhelin (03) 8773 100

Öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunta

Luonnoksen perusteluosassa viitataan öljyvahinkojen torjuntaa määrittävän lainsäädännön ristiriitaisuuksiin erityisesti yleisjohtajuussäännöksen osalta. Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen mielestä esitykseen tulisi tehdä tarkennuksia, joilla toimivaltasuhteet tulisivat määritettyä luonnoksessa esitettyä tarkemmin. Johtovastuiden selkeys edellyttää myös toiminnallisen vastuualueen määrittystä joko säädöstasolla tai öljyvahinkojen torjuntaa suunnitellessa ja yhteen sovitettaessa.

27 § a Rajavartiolaitoksen tehtävät pelastustoimessa

Päijät-Hämeen Pelastuslaitos esittää, että Rajavartiolaitos huolehtisi Suomen aluevesillä *aavalla selällä* ja talousvyöhykkeellä aluksista aiheutuvien öljy- ja kemikaalivahinkojen pelastustoiminnasta ja siihen liittyvän varautumisen yhteen sovittamisesta.

34 § Pelastustoiminnan johtaminen

Päijät-Hämeen pelastuslaitos esittää lisäyksenä, että maakunnan alueella alusöljyvahingon ja aluskemikaalivahingon pelastustoimintaa johtaa pelastusviranomainen. Maakunnan alueella alusöljyvahingon ja aluskemikaalivahingon pelastustoimintaa johtava pelastusviranomainen toimii yleisjohtajana, kun tehtävään osallistuu useampia eri viranomaisia.

47 § Pelastustoimen suunnitelmat

Päijät-Hämeen Pelastuslaitos esittää lisäyksenä, että Suomen *aluevesillä aavalla selällä ja talousvyöhykkeellä tapahtuvaa* alusöljyvahinkojen ja aluskemikaalivahinkojen pelastustoimintaa koskevat suunnitelmat laaditaan rajavartiolaitoksen johdolla.

Maakunnan aluevesillä tapahtuvaa alusöljyvahinkoja ja aluskemikaalivahinkoja koskevat torjuntasuunnitelmat laaditaan pelastuslaitoksen johdolla yhteistyössä rajavartiolaitoksen kanssa.

Pelastuslaitos esittää uutena kohtana, että Suomen **sisäisillä** aluevesillä aluksista aiheutuviin öljy- ja kemikaalivahinkoihin varautumisen yhteen sovittamisesta vastaa pelastusviranomainen.

Pelastusopistosta annetun lain 2 §:n muuttaminen

Pelastusopistolle esitetyt tehtäväkentän laajennukset tukevat suunnitelmia siviilivalmiuteen liittyvien tehtävien uudelleenjärjestelystä. Pelastusopiston koordinaation laajentaminen ja vahventaminen palvelevat koulutuskokonaisuuden hallintaa ja uudet koulutussisällöt tulisi viivytyksettä liittää täydennyskoulutuksen lisäksi sekä ammatilliseen koulutukseen että soti-
mushenkilöstökoulutukseen.

Jari Hyvärinen
pelastusjohtaja
0440-773100

14.12.2017

15100 LAHTI

Mannerheiminkatu 24
Fax (03) 8773 211

Puhelin (03) 8773 100

Laki palosuojelurahastolain muuttamisesta

10 § Palosuojelurahaston hallinto

Palosuojelurahastoa koskevassa säädösvalmistelussa pyritään vahvistamaan sisäministeriön ohjausta siten, että se vaarantaa Palosuojelurahaston riippumattomuuden. Jo tähän mennessä Palosuojelurahasto on myöntänyt sisäministeriölle rahoitusta sellaisiin kehittämissankkeisiin, joiden lähtökohtaisesti olisi kuulunut olla budjettirahoitteisia. Mikäli lainsäädännöllä heikennetään Palosuojelurahaston riippumattomuutta, aiheuttaa se ilmeisen riskin koko rahaston legitiimille asemalle ja siten rahaston tulevaisuudelle. Tällä perusteella olisi tarkoituksenmukaista, että luonnoksesta poistetaan Palosuojelurahaston hallituksen toimivaltaa rajoittava kirjaus, jonka mukaan Palosuojelurahaston hallitus työskentelisi sisäasiainministeriön asettamien tulostavoitteiden puitteissa. Asianomainen kohta olisi esitetyn muutoksen jälkeen muodossa: *Hallituksen tehtävänä on erityisesti 3) päättää rahastosta myönnettävistä avustuksista ja muusta rahoituksesta*. Sisäministeriöllä ei lähtökohtaisesti tule olla varojen ohjaukseen liittyvää ohjausvaltaa, joten myös se, että rakenne, jossa sisäministeriö hyväksyisi rahaston tulostavoitteet rahaston hallituksen esityksestä tulisi poistaa luonnoksesta.

14 § Avustukset ja muu rahoitus

Päijät-Hämeen pelastuslaitoksen mielestä palosuojelurahastosta säädettäessä avustuksen saajaksi tulisi kuntien ja maakuntien lisäksi kirjata pelastuslaitokset. Perusteluna tälle on pelastustoimen uudistuksessa oleva selkeä tavoite, että jatkossa kussakin maakunnassa olisi maakunnallisena liikelaitoksena toimiva pelastuslaitos. Tällöin liikelaitoksella tulee olemaan oma talousarvio ja tilinpäätös sekä tase, nykyisten kunnallisten liikelaitosten mukaisesti. On tarkoituksenmukaista, että pelastuslaitoksen mahdolliset avustukset ohjataan suoraan pelastuslaitos-liikelaitoksen kirjanpitoon eikä sisäisinä siirtoerinä maakunnassa.

Palosuojelurahaston tulisi huomioida aiempaa paremmin muutokset kaluston ja kiinteistöjen hankintakäytänteissä. Esimerkiksi leasinginvestoinnit Suomessa ovat monikertaistuneet ja niiden käyttö on edelleen laajenemassa leasinginvestointien joustavuuden tuomien etujen ansiosta. Avustuksen osoittaminen esimerkiksi kunnan tai maakunnan kokonaan omistaman yhtiön rakennus- tai kalustohankkeeseen tulisi mahdollistaa samoin kuin rahoitusleasingin käyttö rakennus- ja kalustohankinnoissa.

Lahdessa 14.12.2017

Päijät-Hämeen pelastuslaitos
Johtokunta

puolesta

Jari Hyvärinen
Pelastusjohtaja

TIEDOKSI: Päijät - Hämeen kunnat
Päijät-Hämeen liitto